

jelentőségének, sokféle egyetemességének titkai – hogy is lehetséges *ez* a XX. század művészetében? – jószérivel feltáratlanok. Olyasmire gondolok, amit nagy modern filozófusok, esztéták műveltek Mozart, Wagner, Rodin, Goya, Rembrandt, Hölderlin, Rilke, Trakl, Celan, Mallarmé művészetével. Éppen Weöres az a magyar irodalomban, akiről *még* el tudnék képzelni egy különleges, valamennyire anakronisztikus, nagy szellemi alkotást (esetleg nem is egyszemélyes vállalkozást), amely egyben megfelelné a poétikai és poetológiai szaktudományosság és az iskolázott kritika követelményeinek is.

Végül újragondolhatónak vélem azt is, hogy Kosztolányi évtizedek óta változatlanul ragyogó-megújító csillaga és az Ady-recepció drámai felfüggesztődése, hallgatása miképpen függ össze egymással (meg például az ún. korszellemmel, ha ez a kategória még használható egyáltalán...); tényleg lezárult-e az utóbbi? Meghalt-e Ady Endre?

Fentieket természetesen végig a hipotézis hangfekvésében írtam. Szívélyes üdvözléssel:

Balassa Péter

Varró Dániel

VÁLTOZATOK EGY GYEREKDALRA

A gyerekdal

Boci, boci, tarka,
se füle, se farka,
oda megyünk lakni,
ahol tejet kapni.

Balassi Bálint-os változat

Búm, kínom, énekem nyílnak mind végtelen
árvaságban,
Mint gyermek téhennek bánatja temérdek
tarkaságban.

Olyan lehetetlen élnem szeretetlen
nálad nélkül,
Mínhogy az borjúcska legyeket elhajtsa
farka nélkül.

Cupido vad lángja, szerelem fullánkja
kínoz régen,
Friss rügyként feslenem, kegyelmes Istenem,
minek nékem?

Immár csak vergődöm, idegen erdőkön
bujdosnom kell,
Engedj már öltöznöm, más földre költöznöm,
hol foly sok tej.

Csokonai Vitéz Mihály-os változat

Bögicsélő tarka lényke,
Szívemet lakó tehénke,
Ah, mért lettél ily nehéz?
Faldogáló kicsi szádtól,
Harmatgyöngyös orrocskádtól
Vidor kedvem mért enyész?

Odahagytam borozásim,
Feledém víg torozásim,
Míg te éltetöm valál,
Pegazomról leugortan
Csak terajta bocigoltam,
Nem csaldosott a halál.

Ám miolta nyögdegélnek
Érzeményim, már az élet
Lillám nélkül mi nekem?
Bibe nélkül mi a porzó,
Szomorú kis bocitorzó,
Fülevesztett szerelem?

Berzsenyi Dániel-es változat

Hol kószáltak el hajdani borjaink?
Zengő hangjuk a múlt berkein elhagyák,
Nem szól nélkülük itt víg Philoméla sem,
Csak bús őszibogár zönög.

Eltűnt szép fülük, és könnyü Zephyr lehen
Lágyan lengedező díszük is elveszett,
Így dőltek le Bizánc tornyai egykoron,
Így múland el a gloria!

Oh, így korcsosul el régi, nemes fajunk,
Tündér myrtusi mind sorra lehullanak,
Oh, a farkahagyott, foltosodó idő
Minden dísz leleget hamar.

Nem tér meg Ganyméd, s Bacchusi hűs nedű
Szomjú szánkba talán már sosem ömledez,
Csak nyúlós tejetek tölt poharunkba majd
Éltünk égi pohárnoka.

Arany János-os változat

Pettyes bikaborjú, két fajta szülötte
Legel a pataknál, szél zúg körülötte,
Hej, biz' fület imhol elhullata farkat,
Öntözi a mezőt *piros* színü harmat.

Elbődül a jószág, vérben szeme fordul,
Csóválna: hiába, nem kél köd a porbul;
Tudna csak beszélni – rogyván szive, lába, –
Ilyesféle szókat forgatna magába':

„Ó! mennybeli Isten, mi végre születtem,
Mit ér a pataknál legelni fületlen,
Bógvén haza sorsát mit ér ma ha dallom,
Ha ő sose' hallja, – ha én sose' hallom?”

Így jutna borongván mélyebbre a gondban,
Arrébb cica árnya iramlík azonban,
„Ez volt! hiszen ez volt: bosszú tava nyelj el!...”
– Bajsza feketéjén megcsillan a *tejfél*.

Ady Endré-s változat

Álltam a Pusztán, álltam állván,
Kérődzve, bógve, búsan, árván,
Mikor, hahó,
Rámtörtek csülkös kis zeuszok.

„Hej, szájas kis töpörtyü-borjak,
Mi kéne, hé, rátok tiporjak?
Ahol a Tej,
Oda szaladnánk lakni mi is?

Rátok dől e rozoga pajta,
S én ősi, szent, keleti fajta,
Én féljek, én?
Tudjátok ti, hogy én ki vagyok?

Nem holmi senkik tarka fattya,
A Mammon volt anyám üketyja,
Hej, piszkosok,
Nekem aranyból van a fülem.”

És kacagtam, rengett a Puszta,
Fülét, farkát gyáván behuzta,
S futott, hahó,
Futott a csülkös boci-sereg.

Kosztolányi Dezső-s változat

Ti csak nevettek rajtam, kis bolondon.

Röhögve durván és kuncogva halkan,
gonosz mosollyal gúnyolódva rajtam,
hogy zümmögő neszekre semmi gondom,
mert nincs fülem se farkam,
s úgy állok itt e harmateste dombon,
mint régi hősök vérező porondon.
De gőgöm rég a semmiségbe varrtam,
s arany-szelíden, mint egy árva pálca,
dac nélkül én a képetekbe mondom,
hogy messze Párizs, s jaj, oly messze London,
s hogy minden játszi tarkaság csak álca.

Bármerre tartunk, úgyis ugyanarra.
Oda hol kancsal éltem elfelejtem,
s búját mindenki elbocsátja helyben,
hol ép farokkal bög a méla marha,
s csak fürdőzünk az édes, égi tejben.